

SUOJAKÄSINEIDEN käyttö

Kuvat: PUHTAUS&PALVELU-sektorin arkisto

Suojakäsineitä tarvitaan suojaamaan käsen ihoa siivousaineiden, lian tai materiaalin kuten mikrokuidun ihoa ärsyttäviltä tai allergisoivilta vaikutuksilta. Suojakäsine suojaa myös työtaturmalta kuten viiltovahingoilta ja mahdollisilta taudinaiheuttajilta esimerkiksi eritahra siivouksessa ja wc- ja pesutilojen siivouksessa.

Terve iho on hyvä suoja, joten suojakäsineitä käytetään vain tarvittaessa. Tarve selvitetään tekemällä työkohteessa riskikartoitus.

Jos työpäivään sisältyy työtehtäviä, jotka edellyttävät suojakäsineiden pitkäaikaista käyttöä, otetaan käyttöön useammat suojakäsineet, jotta käsineitä voi vaihtaa riittävän usein.

Suojakäsine valitaan ensisijaisesti tarvittavan suojauksen mukaan. Materiaali ratkaisee, miltä työssä esiintyviltä vaaroilta suojakäsine suojaa. Materiaaliominaisuudet vaikuttavat myös suojakäsineen joustavuuteen ja käyttömukavuuteen. Käsineen oikea koko on tärkeä. Liian suuri käsine hankaloittaa työn tekoa ja voi lisätä onnettomuusriskiä.

Suojakäsineiden käyttö perustuu riskikartoitukseen.

Työnantajan velvollisuus on huolehtia, että työntekijöillä on käytettävissä asianmukaiset suojakäsineet ja että he osaavat käyttää niitä oikein.

Työntekijän velvollisuus on käyttää suojakäsineitä työnantajan ohjeiden mukaisesti.

Käyttöohje tulee säilyttää työpaikalla ja siinä tulee olla seuraavat tiedot:

- Valmistajan/edustajan nimi ja osoite.
- Käsineen nimike ja koko.
- EN-standardi, jonka mukaisesti käsine on testattu.
- Merkintöjen ja piktogrammien selitykset.
- Tietoa aineista, jotka voivat aiheuttaa allergiaa.
- Hoito- ja säilytysohjeet.
- Ohjeet siitä, milloin käsineestä tulee jätettävä käytön jälkeen.
- Ohjeet rajoitetusta käytöstä.
- Varoitukset mekaanisista ja termisistä riskeistä ja/tai kemiallisista terveysriskeistä.
- Tiedot siitä, mitä kemikaaleja testeissä on käytetty ja millä tasolla (koskee kemikaalisuojakäsineitä).

KESTOKÄYTTÖISET SUOJAKÄSINEET

Kestokäyttöiset käsineet ovat aina henkilökohtaiset. Niiden alla suositellaan käytettäväksi puuvillaisia aluskäsineitä käsien hikoilun vähentämiseksi.

Suojakäsineitä ei käytetä pidempään kuin tarve vaatii. Suositusaika on enintään 30 minuuttia kerrallaan. Käsien ihon on hyvä tuulettaa välillä.

Suojakäsineiden suojausaika on käsine- ja kemikaalikohtainen. Suojausajalla tarkoitetaan sitä, kuinka monta päivää tai käyttökertaa käsine suojaa niiltä kemikaaleilta, joilla se on testattu. Standarditesti mittaa suojakäsineiden kemikaalien läpäisykykyä enimmillään 480 minuutin ajan. Testimenetelmän suojausaika ei sovellu suoraan siivoustyöhön, sillä puhdistusaineet ovat testissä käytettäviä kemikaaleja miedompia. Suojausajan ja siten kestokäyttöisen suojakäsineen käyttöajan määrittämistä hankaloittaa myös se, että suojakäsine altistuu monille kemikaaleille ja kemikaaliseoksille. Ne voivat haurastuttaa materiaalia, jolloin kaikki kemikaalit voivat päästä suojakäsineen läpi. Suojakäsineen käyttöikä ei siten yleensä voida määritellä yleisesti. Rikkimeneitä ja haurastuneita suojakäsineitä ei saa käyttää. Käsineet vaihdetaan välittömästi, jos ne kastuvat sisältä.

Aseptista työskentelyä on pestä ja kuivata kestokäyttöiset suojakäsineet siirryttäessä työkohteesta toiseen. Alkoholin sisältöisen käsiendesinfointiaineen käyttöä ei suositella, sillä alkoholi haurastuttaa käsinemateriaalia.

Kestokäyttöisten suojakäsineiden materiaalina käytetään etenkin nitriliä, PVC:tä eli vinyyliä ja lateksia. Materiaaleissa on eroja joustavuuden, käyttömukavuuden sekä mekaanisen ja kemiallisen keston osalta. Luonnonkumista valmistetun lateksikäsineen käyttö on vähentynyt, koska se voi aiheuttaa allergisia oireita.

Käsineiden tuotetiedoissa voidaan ilmoittaa, että materiaali ei sisällä ftalaatteja tai kiihdyttimiä. Kiihdyttimet voivat olla allergisoivia ja muovin pehmittimenä käytetty ftalaatti voi siirtyä esimerkiksi elintarvikkeeseen, jos käsitellään rasvaisia tai kuumia ruoka-aineita.

Tuotetiedoissa voidaan ilmoittaa myös AQL-luku (Accepted Quality Level). Mitä pienempi luku on, sitä useampi tarkastus suojakäsineelle on tehty valmistuksen yhteydessä. AQL-luku on joko 0,65, 1,5 tai 4. AQL 1,5 tarkoittaa, että sadan kappaaleen käsinepaketissa voi olla 1,5 suojakäsineä, jossa on valmistusvirhe.

SUOJAKÄSINEIDEN PUKEMINEN

Ota pois sormukset ja muut käsikorut. Pue suojakäsineet aina puhtaisiin käsiin. Lika voi alkaa ärsyttää ihoa suojakäsineen sisällä.

Jos käytät käsiendesinfointiainetta, anna käsien kuivua hyvin, jotta käsiendesinfointiaineen alkoholi ei pääse haurastuttamaan käsinemateriaalia.

Voit kääntää suojakäsineen varren estämään puhdistusaineliuoksen pääsyä käsineen sisään.

PUHDISTUS

Työn päätyttyä suojakäsineet pestään ensin ulkopuolelta käyttäen mietoa puhdistusainetta ja sitten sisäpuolelta. Käsine laitetaan kuivumaan ulkopuoli ulospäin.

Suojakäsineen tulee olla sisäpuolelta täysin kuiva ennen kuin sen voi ottaa käyttöön uudelleen.

KERTAKÄYTTÖISET SUOJAKÄSINEET

Kertakäyttöisiä suojakäsineitä käytetään työtehtäväkohtaisesti. Käyttökohteita ovat esimerkiksi eritetahasiivous, elintarvikkeiden käsittely ja yksittäiset likaiset tai puhtaat työtehtävät. Kertakäyttöisissä suojakäsineissä käytetään samoja materiaaleja kuin kestokäyttöisissä suojakäsineissä.

Käytön jälkeen käsineet laitetaan roskiin ja kädet pestään tai desinfioidaan. Kertakäyttöisiä käsineitä ei voi pestä eikä desinfioida.

KERTAKÄYTTÖISTEN SUOJAKÄSINEIDEN RIISUMINEN

Riisu likaiset suojakäsineet likaamatta käsien ihoa etenkin silloin, kun käsineissä voi olla mikrobiliikaa.

Tartu käsineen ulkopintaan ja vedä käsine pois niin, että likainen puoli jää sisään.

Työnnä paljas käsi toisen käsineen suusta ja auta käsine pois siten, että riisuttu käsine jää toisen sisään.

Laita käsineet roskiin.

*Katso video käsineiden riisumisesta
www.puhtausala.fi/julkaisut*

PUUVILLAISET MIKROTIPLUKÄSINEET

Kun työ on pölyävää, siihen liittyy tavaroiden kuljetusta tai pakkausten avaamista tai kun puhdistetaan kalustepintoja pitkään mikrokuitupyyhkeillä, kädet voi suojata puuvillaisilla mikrotiplukäsineillä.

PUHDISTUS

Puuvillakäsineet voi pestä koneellisesti 60 asteen lämpötilassa.

VIILTOSUOJAKÄSINEET

Viiltosuojakäsineitä käytetään töissä, jossa voi saada käteen haavan.

Viiltosuojakäsineen tunnistaa siitä, että mekaanisilta vaaroilta suojaavan piktogrammin alla olevan numerosarjan toisena numerona on 3, 4 tai 5.

Viiltosuojakäsineen päällä voi pitää kertakäyttöistä suojakäsineitä, jos käsineet voivat kostua työssä.

PUHDISTUS

Viiltosuojakäsineet voi pestä valmistaja ohjeen mukaan.

TUNNETKO SUOJAKÄSINEIDEN MERKINNÄT?

Suojakäsineissä olevat merkinnät kertovat, mihin käyttötarkoitukseen ne sopivat ja minkä standardien mukaan ne on testattu.

Jokaisessa käsineessä on valmistajan nimi, tuotenimike, koko ja CE-merkki. Lisäksi suojausluokkaan II ja III kuuluvissa käsineissä on piktogrammi, joka ilmaisee vaaraa, jota vastaan käsine on testattu, sekä suojaustasot ja viite EN-standardiin. Suojausluokan III suojakäsineissä on nelinumeroinen koodi CE-merkin vieressä, joka tarkoittaa käsineen suojaominaisuuksia.

PIKTOGRAMMI	MERKITYS	ESIMERKKI
	Ilmaisee suojausluokan I = vain vähäisiä vaaroja vastaan II = keski-suuri vaara III = vakavat vaarat	CAT. III Käsineet suojaavat käyttäjänsä esimerkiksi vaarallisia aineita vastaan. Niiden tulee suojata pysyviä vaurioita vastaan tilanteissa, joissa käyttäjän voi olla vaikeaa havaita riskit ajoissa.
	Mekaanisilta vaaroilta suojaava Käsine on testattu EN 388-standardin mukaan. Testitulos ilmoitetaan numerosarjana 1. numero = hankauslujuus (0–4) 2. numero = viiltolujuus (0–5) 3. numero = repäisyjujuus (0–4) 4. numero = puhkaisulujuus (0–5) Suojaustaso: 0=alin, 4/5=korkein, X=ei testattu	EN 388 1010 Merkki tarkoittaa, että käsineellä on vähän hankaus- ja repäisyjujuutta, mutta ei viilto- ja puhkaisulujuutta lainkaan.
	Ilmaisee kemikaalien keston Käsine on testattu EN 374 -standardin mukaan, että käsineen läpäisy aika on vähintään 30 minuuttia kolmella 12:sta kemikaalista.	EN 374 – 3:2003 AKL Merkki tarkoittaa, että käsineen kemikaalien läpäisyä on testattu metanolilla (A), natriumhydroksidilla (K) ja rikkihapolla (L) ja käsine suojaa niiltä vähintään 30 minuutin ajan.
	Alhainen suojaus kemikaaleja vastaan tai vesitiivis Käsine on vesitiivis, mutta ei täytä 30 minuutin läpäisy aika kolmella 12:sta EN 374 -standardin mukaisesta kemikaalista.	Läpäisy aika on se aika, joka kemikaalilta kuluu käsinemateriaalin läpäisemiseen.
	Mikro-organismeilta ja kemikaaleilta suojaava Käsine on testattu EN 374 -standardin mukaan ja on sen perusteella riittävän tiivis suojaamaan mikro-organismeilta.	
	Soveltuu elintarvikkeiden käsittelyyn.	
	Soveltuu elintarvikkeiden käsittelyyn pois luettuna rasvaiset elintarvikkeet.	
	Suojaa viilloilta.	
	Käsineen materiaali lateksia.	
	Osoittaa, että käsineiden pakkauksessa on käyttöohje.	

Artikkelin lähteet: Esa Kivisojan, Ejendals Oy, haastattelu, Ejendals Oy:n ja Vileda Professionalin aineistot, www.duodecim.fi, www.ttl.fi.